

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 250 Lei. — Șase luni 130 Lei. — Trei luni 75 Lei. — Pentru străinătate un an 500 Lei. Pentru America 4 Dolari.

Ziarul apare Marți și Vineri

Prețul inserțiunilor: un șir pe 3 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză — Articole nepublicate nu se înapoiază.

La început de an

— În epoca de frământări. — Partea noastră de contribuție. — Nădejdi. — Repriveri.

(=) Cu ajutorul lui Dumnezeu începem, cu ziua de astăzi, un nou an de muncă în această epocă de frământări și de nouă așezare a sfintei noastre biserici din Ardeal.

Vechiul organ de publicitate al acestei biserici, *Telegraful Român*, va aduce și de aici înainte, în spiritul întemeitorului său, partea de contribuție pentru promovarea năzuințelor întru întărirea curentului religios moral, ca unica direcție înțeleaptă și sănătoasă a vieții noastre particulare și publice.

În jurul ziarului nostru s'au grupat cercetători cu sufletul devotat cauzelor mari ale neamului și bisericii.

Avem sprijinul condeilor probate, care vor da și de aici încolo tributul lor de trudă și jertfă în căutarea mijloacelor celor mai potrivite ducătoare la biruință.

Avem nădejdi întemeiate că, înțelegi fiind, vom fi susținuți prin citirea și răspândirea foilor noastre în cercuri cât mai largi preoțești și mirenești.

În lucrarea desinteresată ce ne stă înainte, redacția și administrația organului acestuia cere de nou sprijinul real dela toți credincioșii cititori, vechi și noi, din țara întregită, și în special din mitropolia noastră.

Ca să înțelegem mai bine ce fel de lucrări ne așteaptă, vom face repriveri sumare asupra faptelor și întâmplărilor de seamă petrecute în 1923 și privitoare la clerul și la poporul din a hidiiceza noastră și eparhiile mitropoliei.

Ca drept credincioși fii ai sfintei biserici ortodoxe, am ținut să prăznuim cu demnitate amintirea în veci neuitatului mare ierarh *Andrei Șaguna*, dela a cărui adormire în Domnul s'a împlinit în 1923 o jumătate de veac.

La festivitățile culturale din Sibiu și Rășinari, organizate cu această ocazie, și-a dat întâlnire tot ce are mai distins patria română și biserica ei dominantă. Au venit Suveranii tuturor românilor, membrii dinastiei, înalții ierarhi, miniștri, generali, cler și mase mari de popor și cărturari, din toate colțurile țării.

Manifestările, desvolte în cadre atât de impunătoare, au ridicat fără îndoială prestigiul bisericii dominante a statului român; — și astfel, *Andrei Șaguna* a fost pomenit după adevăratele sale merite.

Pietate și recunoștință s'a adus și memoriei celui alt mare apostol al neamului, luptătorului îndrăzneț dela Avrig, iscusitului dascăl *Gheorghe Lazăr*, când în toamna anului se împliniră o sută de ani dela trecerea sa la cele veșnice.

Amintirea sărbătorească a bărbatilor, cari au chemat la viață un oropsit popor trăitor în robia întunecului și au turnat în suflete iubirea de lege și limbă, nu putea decât să înădărească în modul cel

mai binefacător inimile asistenților, tineri și bătrani.

Fapt cu deosebire înălțător, în cursul anului 1923, a fost atitudinea clerului ortodox, când — cu raport la noua constituție — a cerut într'un glas să se păstreze în legea fundamentală a statului nostru vechea formulă că: *Religiunea ortodoxă a răsăritului este religiunea dominantă a statului român*, — căci credința celor 17 milioane de ortodocși, față de 2 milioane de neortodocși, este și acum credința ce stăpânește sau domină țara noastră.

Parlamentul, pe temeiul neresturnabilor motive arătate de șefii bisericii ortodoxe române, — în special după documentele cuvântări rostite de *II. PP. SS. LL. Mitropolitul primat Miron și Mitropolitul nostru Nicolae*, — a ținut seamă de cererea generală a clerului ortodox din patria lărgită.

În cuvântarea sa dela senat, Arhiepiscopul nostru a răspuns și la chestia confesională, pusă în discuție în aceeaș sedință a senatului din partea *I. P. S. Sale mitropolitului Suciului dela Blaj*.

Oratorul bisericii noastre, ovaționat călduros de întreg senatul, a dezvoltat ideea democratismului clerului ortodox din Ardeal, rolul clerului față de popor, rolul bisericii ortodoxe în sinul neamului românesc; a arătat cum s'a făcut unirea unei părți a românilor ardeleni cu Vaticanul, și alte momente de nu puțin interes; iar la sfârșit a atins chestiunea autonomiei bi-

FOIȘOARA

Ideea națională

— Conferința ținută de dl Octavian Goga în fața studenților universitari din Cluj —

Un suflu cald și înviorător se desface din gândurile înțelepte ale luptătorului scriitor, *Octavian Goga*, rostite în conferința dela Cluj și glasitoare tot așa de bine tinerilor români, ca și celor mai puțin tineri, sau chiar înăcrunțitorii de mulțimea zilelor bune și rele.

Mărește cuvinte ale poetului și ale politicianului scriitor sosesce ca îndemnul puternic și rodnic în acțiunea de consolidare a țării. Căpetitorul ne îndreaptă privirile spre căile, care înlătură criza sufletească în care ne abținem.

Publicând această conferință ideală, ne facem o plăcere și o onoare. Îndrumările sale, pornite dintr'un mare suflet românesc, au avut darul să încălzească inimile și să lumineze mințile.

Preoțimea noastră, citind conferința dlui O. Goga, va găsi într'însa un nou izvor de energie națională.

Și eu am fost în Arcadia, dlilor studenți!

Tot ce regret, e că s'a scurs multă vreme de atunci, douăzeci de ani, dacă nu mai bine de când pe malul Dunării la Budapesta s'a cheltuit tinerețea înfrigurată a generației mele de universitari ardeleni. Cu cât trec zilele și

pun o mai mare distanță între rosturile de odinioară și cele de astăzi, cu atât îmi apare mai greu și mai tulburătoare stăruirea noastră care-a rămas în urmă.

Se va găsi de sigur cineva odată, să se apropie cu mintea de vremile de ieri și să reconstruiască pe seama posterității o icoană sufletească a cărturarului nostru de aici, în ultimele două decenii care au precedat prăbușirea Ungariei istorice. Acest cronicar va avea de zugrăvit un tablou întunecat și mișcător: tăcerea noastră dinaintea furtunii. În această perioadă, o concepție de stat nenorocită, purtând în ea germele morții, a făcut să ne abținem sub svârcoșurile ei cele din urmă, cele mai îndărătnice și mai violente. Din orice latură ar fi să judecăm tendințele de cutropire ale vechiului regim, ele apar odioase și insuportabile. E un aspect posomorât de ansamblu, capitolul de strângulare a unui popor. Pagina cea mai tristă însă care ne urmărește și azi ca o boală de adolescență e închisoarea intelectuală în care am trăit noi, lupta surdă și desădădită ce am dat pentru a ne crea un acord între sufletul moștenit și preceptele civilizației care veneau să ne înstrăineze.

Alma Mater dela Budapesta... Subtă zidurile ei reci și sure patru ani de zile s'a plimbat revolta mea. Mi-aduc atât de

bine aminte de vâltoarea noastră de atunci. Tre sute de studenți români smulși din umbra satelor ardelenice, aruncați prada moichului acolo în metropola dușmană. E o poveste umilă, amară și plină de înțele. Pare că le văd și azi rândurile băieților care aduceau toată sfiala și cuvința țărănească în vâlmășagul străin. Erăm picături agitate într'o mare care avea de gând să ne anihileze, eram punctele de observație, posturile de avangardă ale românismului primejdii în existența lui. Un angrenaj savant, o vastă surburare era angajată la distrugerea noastră. Pedagogia oporului avea la bază ideea de a ne face țenicerii culturii maghiare.

Pentru acest scop colaborau toate dimprejur: școala, mediul, gazeta, fiecare respirație. Era o luptă inegală și necontenită. Din toate colțurile ne pândeau acest duh cotoptor, sub ale cărui rețele meșteșugite trebuia să ne strecurăm noi trei sute de desădăcinați. Îmi apar acum în mod postum crampele din nemiloasa risipire de energii. Subtă cupolele de bronz se mișcă stângaci și timid firea noastră dela țară, furnicarul unguro-șemit nu ne păstra nici o înrădăcinare, eram călătorii speriați fără nici un razim pe ulițele lui. Pretutindeni, în sălile de cursuri, în bibliotecă, în laboratorii, în foiletoanele ziarelor, la teatru, în gumele noastre

sericești și a instrucțiunii religioase în opera de luminare a neamului.

În același șir de idei, al chestiunii confesionale, amintim la acest loc, că ziarul nostru și-a ridicat glasul, în repetate rânduri, împotriva nedreptății ce se face bisericii ortodoxe în nouăle împrejurări politice ale statului.

Nu se mai poate tolera situația de inferioritate materială a bisericii ortodoxe față de confesiunile minoritare. Statul fost ungar, urmărind scopuri politice, a înzeștriat și a ocrotit confesiunile neortodoxe, în deosebi pe a romano-catolicilor, în socoteala bisericii noastre, prigonite ca așezămînt religios și național primejdios ideii de stat unitar. Vaticanul, cu biserica sa internațională, și-a oferit serviciile guvernelor ungare, furnizându-le mijloacele de slăbire a elementului românesc din Ardealul subjugat.

Toate acestea le-am expus cu dovezi și cifre grăitoare.

Guvernul român prin urmare nu poate fi nici decum îndatorat să continue b. o. a impune comunelor politice sarcina *patronatelor*, instituite de habsburgi și de papa, ca privilegii pentru biserica romană, prin care, în chip cu totulul greșit și absurd, se constrâng credincioșii *ortodocși* să plătească preoții, cari aparțin *altor* biserici.

Situația *școalelor* noastre confesionale trece prin numeroase peripecii fără să ajungă la deslegarea dorită de biserică. Organele școlare ale statului, nesocotind legile în vigoare, au adus mai multe hotărâri, care provoacă mari nemulțumiri în susținătorii acestor școli.

Tratativele cu guvernul nu s'au încheiat încă. Nu știm, dacă se vor încheia în noul an: — biserica noastră însă nu poate renunța la atitudinea sa în chestiunea școlară, cum am arătat în repetate ocazii.

Din activitatea parlamentului, cu raport la biserică, mai reținem că în acest an s'a votat legea pentru înființarea *episcopilor* din Constanța, Bălți și Cetatea Albă, ca centre însemnate de viață religioasă și ca păzitoare ale credinței străbune și ale culturii românești.

Au primit investirea și s'au instalat PP. SS. LL. Iustinian Teculescu episcopul clerului militar, Lucian Triteanu episcopul Romanului, Ghenadie Niculescu episcopul Buzăului, Ilarie Teodorescu episcopul Constanței, Nectarie Cotlarciuc episcopul Cetății-Albe și Ismailului, și Nichita Duma al Argeșului.

Episcopia *Timișoarei* își așteaptă rândul apropiat.

Vizitațiile canonicе s'au continuat în toate eparhiile, — în arhiepiscopie prin coborârea neobositului nostru șef bisericesc în mijlocul comunelor de pe Valea Jiului. Timp de zece zile cât a stat înaltul ierarh în mijlocul fiilor săi suflați din ținutul bogat în frumuseți naturale și în reminiscențe istorice, li-a împărtășit, pe lângă binecuvântare arhierescă, povătuiri și îndrumări trebuitoare vieții de buni ortodocși și buni români. Creștinii noștri au dovedit și de astădată multă dragoste pentru cei ce veneau în numele Domnului și i-au întâmpinat cu toate onorurile cuvenite. În arhiepiscopie s'au mai vizitat, în același condiții, comunele din părțile Bradului din Zărand, cu prilejul când I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae a plecat la Brad, să conducă întâiul examen de maturitate (bacalaureat) dela liceul nostru de acolo, — apoi comunele Simeria și Tâmpa, a sfîntii biserici în: Ocna-Sibiului, parohia Ocna superioară, Apoldul de jos, și suburbiul inferior al Sibiului, examinând pretutindeni oficiile parohiale. A mai sfîntit: monumentul ridicat în Pestișul mare în amintirea primei improprietății din Ardeal, școala de meserii înființată în Deva, monumentul eroilor din piața mare a comunei Poiana Sibiului, și pavilionul mecanic dela Școala politehnică din Timișoara, unde a asistat și M. S. Regele.

În 7 Octomvrie, după obișnuitele rugăciuni, s'a așezat peatra de temelie a *catedralei* din reînviată și de Dumnezeu păzită parohie a Vadului, Clujului și Feleacului. Sfîntirea apei s'a săvârșit din partea I. P. S. Sale mitropolitului Nicolae asistat de PP. SS. LL. episcopii Nicolae, Roman și Nichita, și în ființa de față a A. S. R. Principelui moștenitor, a preșe-

dintelui de consiliu ministerial I. I. C. Brătianu, a I. P. S. Sale mitropolitului Pimen al Moldovei, a membrilor guvernului, a înalților ofițeri, profesori ș. a.

În ziua eroilor, din acest an, s'a ales și s'a transportat în capitală osemintele *Ostașului Necunoscut*, «săvârșit din viață în jertfa pentru unitatea neamului românesc». Pe peatra funerară, așezată peste mormântul său, se citesc cuvintele grăitoare: «*Pe oasele lui odihnește pământul României întregile. 1916—1919*».

După terminarea serviciului divin, la ora 12 precis, în momentul când s'a coborât în groapă sieriul cu rămășițele *Ostașului Necunoscut*, s'a suspendat, în semn de pietate, întreaga activitate pentru două minute în cuprinsul întreg al patriei noastre libere.

Semn al vremurilor nouă. Alături de propagandei, tot mai întinse a fraților uniți, am înregistrat cu părere de bine trecerea la ortodoxie a protopopului onorar, paroh gr.-cat. în Izvin și asesor în consistoriul gr.-cat. din Lugoj, Dr. Ștefan Pop, care a declarat în mărturisirea sa de credință, că mântuirea neamului românesc se poate ajunge numai în legăturile bisericii ortodoxe orientale.

Păr. Dr. Ștefan Pop a intrat în comunitatea cea adevărată, iar ca o bucurie de Anul Nou — bun început! — vestim cetitorilor întoarcerea la biserică strămoșască a păr. Dr. Ioan Pasca, până acum fost profesor și director spiritual al Seminarului unit din Gherla.

Un ordin creștinesc al ministerului justiției (Nr. 18812 din 1923), a adus la cunoștință subalternilor săi dispozițiile Sf. Sinod cu privire la introducerea *sfințitelor icoane* în instituțiile publice: școli, judecătoria, cazărmi, spitale ș. a. Ordinul, urmat cu strictețe, este dintre cele mai salutare pentru o țară creștinească.

Cursul pastoral la Sibiu, în anul acesta, — în urma unor împrejurări neprevăzute, nu s'a continuat, — dar s'a ținut o conferință protopresbiterală în reședința arhiepiscopiei unde capii bisericii

cotidane, molochul se furia după noi să ne oirăvescă cu suflarea lui.

Și cu toate acestea, domnilor, n'am fost învins!

Din această lăcruciere de forțe am ieșit de asupra. În camerele prăfuite unde sa adă postea sărăcia noastră de bieți bursieri, ca în niște cetăți fermecute, nu putea pătrunde sgomolul profan de afară. Acolo ne frământam noi, în luptă grea cu mizeria, în luptă cu problemele complexe ale studiului, în luptă cu sințexa limbii materne, se călea armura noastră de mână. Ca figura miticului Ianius aveam o față care privea înainte, și alta care se uita înapoi. Înainte era câmpul întins al civilizației, înapoi era căsuța noastră din deal, care ne vorbea în noapte. Din acest amestec de senzații și îndemnuri se împietea cântecul ascuns al sufletului, povăta noastră de fiecare clipă. După opera de abstracție a băncilor universitare, așteptau undele noi ale amintirilor rustice, zestră stănată a copilăriei noastre. Seara câteodată, când ne întâlneam cinsprezece înși pe muntele Geiert dincolo de Dunăre la cărciuma unui svab, mi aduc aminte, la picioarele noastre urla babilonul care ne scăpa din cătușele lui. În odaia unde beam vin acru, cobora Ardealul cu patimile lui aspre, era toată protestarea țării de acasă, erau doruri cămpești prinse în recitativul plângător al doinelor dela plug, printre ele zămbea călcătorul o poezie de Cosbuc sau fulgera o strofă din Eminescu, erau snoave de gețatori și tropare bi sericești, era ritmul secular al istoriei noastre

pe care o duceam mai departe. O solidaritate de seacă ne strânsa într'un mănunchi, av-am cunoștința limpede a unei tovarășii militante. Din această atmosferă se infiripa cultul misterios al căminului strămoșesc, și se exalta în măsura spășirii dușmane. Erau zadarnice toate metodele de d'sfîntare ale înverșunatului pedagog ostil. Cădeau teorii de seminarii făurite ca să ne clatine, cădeau neputincioase tentaculele multiple ale asfaltului, cădeau înfrânte toate ispitele Budapestei. Pe muntele Dunării ne duceam des în amurguri, dar în vreme ce priveam valurile înspumate ale marelui fluviu, ochi ne clătoreau departe, și sub tamplele inferbante simțeam cum ne svănesc răsăriturile Otului. Atunci, în această particulară configurație de împrejurări, o seamă de studenți, tineri și îndrăgneți ca dvoaștră, în ochi cu aceleași străluciri și în suflet cu același ideal de artă, am înjghebat revista *Luceafărul* și ani derândul, în minte, într'o pînă doinică unde se instalase mica noastră tipografie, ne întruneam permanent cenacul de conspiratori cu prisos de nervi și cu gesturi largi, coborînd-ne pe hărțile visul rebel, avansând prin svărcolirea noastră subterană, cine știe, un preliudiu al desrobirii viitoare...

De atunci, pipîndu-mi conștiința, m'am întrebat de atâtea ori: în ce religie ne-am închinat de ne-am putut păstra sufletele intacte, refractare la toată otrava dimprejur? Cum s'ar putea numi taina noastră, miracolul acestei izolări, instinctul sigur care ne-a smuls totdeauna din ghiarele valului? Este, domnilor, *ideea na-*

țională, credința fanatică în patrimoniul specific al neamului. Din doctrina veacului al XIX-lea, introdusă definitiv în toate libelele continentului, noi ne-am ales cu această moștenire. Am înțeles fragmentar mai tîrziu, împede mai pe urmă, că în oceanul abucimant al omenirii noi sîntem o insulă cu flora ei deosebită și că a îngădui să se distragă această insulă înseamnă a tolera un furt în atelulur de evoluție universală. Aceasta convingere rămasă din bărinții noi am slujit o fără ezitare, subordonându-i toate energiile noastre. Cu căi gîndurile ni se apropiu mai mult de pragul maturității, cu atât ideea ni se părea mai legitimă. Literatura și politica în care ne-am frământat noi, s'au înfățișat cu această pecete. Călușii de o supremă utilitate am creat un catechism al datorilor noastre dela care nu ne-am abătut. Ne-am zis: noi sîntem precursorii unității unui popor, noi trebuie să ne jefim pentru cohesiunea lui, noi trebuie să facem din hecatombele noastre piedestalul gloriilor de mîne...

În curînd ne-am dat seama că tot cloclotul nostru tineresc nu era decît o pătărie în funcțiunea organică a marelui tot. Neamul întreg își înșirase în linie de bătaie puterile lui. Când, acum douăzeci de ani, am trecut pentru înția oară la București, simțînd în toată ființa mea deslătîndu-se fiorii grănilor, privind împrejur am priceput că în proporții mărite și acolo se cântă același cântec larg, de ale cărui cadente eram robii noi în subsoalul dela Buda-pesta. Mi-a fost de ajuns să mă uit în lături, să mă apropii de pulsul vieții literare de atunci,

noastre a expus pe scurt și lămurit, în prezența părinților protopopi și administratori protopopești, toate problemele actuale cu raport la biserica și a dat tutu- rora deslușirile cerute.

Schimbarea importantă a calendaru- lui nu s'a putut pune în aplicare cu în- ceperea lui Octomvrie 1923. Rămâne ca autoritățile bisericești să întocmească mă- surile necesare în ceea ce privește schim- barea datelor calendaristice pentru ma- triculă și schimbarea sărbătorilor, conform hotărârilor sf. Sinod.

Până ce se va da circulară în che- stiunea modificării calendarului, rămân în vigoare, de sine înțeles, normele de până acum.

Adunările preoțești, în cadrele Aso- ciației clerului «Andrei Șaguna», au con- tinuat răspândirea culturii creștine în mij- locul credincioșilor. S'au întemeiat — și se vor întemeia — case culturale, bi- blioteci înzestrate cu potrivite cărți, s'au desfășurat publicațiuni religioase în multe mii de exemplare, s'au ținut conferințe pen- tru popor conform trebuințelor sale di- ferite.

O nobilă emulare a cercurilor reli- gioase din întreaga mitropolie ardeleană va contribui din an în an, tot mai mult, la satisfacerea necesităților sufletești ale păstoritorilor bisericii noastre.

Îmbunătățirea sortii materiale a preo- timii stă, cum se știe, în strânsă legătură și cu felul activității sale pastorale.

Tinera organizație a clerului arde- lean, «Asociația Andrei Șaguna», a ținut în anul 1923 al patrulea congres, con- sacrat de astădată misiunii interne.

Primele trei congrese, ținute la Si- biu, aveau de scop să lămurească fiecare câte un punct din programul Asociației clerului. După cel dintâi congres, de or- ganizare, au urmat congresul biblic, apoi catehetic, — ear al patrulea, ținut la Arad, a fost congres misionar.

Din bogata discuție urmată, s'a des- prins lumina adevăratei îndrumări pen- tru un nou teren de activitate, prin care

religia devine factor principal de înălțare sufletească.

Una dintre tezele congresului a lă- murit concepția despre ortodoxie: ea este — cum s'a exprimat I. P. S. Sa mitropol- itul Nicolae — comoara adevărului des- coperit de Isus prin care ne mântuim și ne facem părtași de viața veșnică. Nu primim greșelile și răcirile confesiunilor, din punct de vedere dogmatic, dar do- rim o colaborare cu toate confesiunile. Dorim în deosebi să înălțăm mărul de ceartă dintre noi și frații noștri de sub firmă străină, despărțiți de noi prin unel- tirile dușmane, fără ca poporul să recu- noască desbarea aceasta, despre care nimeni nu l-a întrebat. În congresul dela Arad s'a enunțat din nou, că în numele lui Hristos nu ne putem împărți în două, prin urmare biserica noastră nu poate decât se chema la sinul său pe aceia, cari și după două sute de ani și-au pă- strat sufletul la fel cu al nostru. I cheamă cu atât mai vărtos, cu cât puterea ace- lora, cari ne-au desbinat spre folosul lor și în dauna noastră a tuturor, a încetat, din mila Domnului.

În luna din urmă a anului s'a alcă- tuit comitetul de inițiativă pentru înfiin- țarea secției Sibiu a Societății ortodoxe naționale a femeilor române, care în timp de 12 ani, de când s'a întemeiat, a dat ajutoare bănești și sprijin moral multor reuniri de femei, și a chemat la viață în vechiul regat numeroase școale și alte așezăminte culturale și filantropice, în urma unei activități neobosite desfășurate de prezidenta societății, dna Alexandrina Gr. Cantacuzino, și de celelalte dne din comitet.

Serbările religioase, — ținute în ca- tedrala mitropoliei pe seama ucenicilor și tineretului venit dela sate să slujească în oraș, — cu vorbiri potrivite, ținute de secretarul societății secției din Sibiu, pâr. P. Morușca, și cu coruri religioase, atrag tot mai numeros auditor în zilele de Du- minecă după amiază în catedrală.

Comitetul secției sibiene planuește să facă și un cămin pentru eleve, un azil pe seama bătrânilor neputincioși, să cer-

ceteze și să dea ajutoare bolnavilor în spitale ș. a., în măsura în care oameni de bine se vor grăbi să se înscrie mem- bri ai valoroasei organizații, care este Societatea ortodoxă națională a femeilor române.

Sfârșind aceste scurte repriviri, și în- trănd în anul al 72-lea al activității sale, organul nostru de publicitate bisericească făgăduiește să stăruiească neconținut în lucrarea de până acum pentru asigurarea unui progres înverdat și sănătos al nea- mului și bisericii.

Nutrim speranța că, prin ajutorul Celui de sus, vom și izbuiți în năzuințele noastre spre mai bine.

Cu prilejul anului nou, cum se anunță din Budapesta, a fost o recepție la recentul Horthy. Nunțul papal a pronunțat un discurs calduros felicitând pe rege și preamărind cul- tura «milenară» maghiară...

Nașterea Domnului

Sărbătoarea iubirei celei nemărginite a lui Dumnezeu față de neamul omeneșc a fost prăznuită și în anul acesta în cen- trul mitropoliei noastre cu deosebită so- lemnitate.

În ziua primă a oficiat în biserică catedrală ticșită de credincioși sfânta li- turghie I. P. S. Sa arhiepiscopul și mi- tropolitul nostru NICOLAE cu mare asistență.

La finea sfintei liturghii I. P. S. Sa mitropolitul, a rostit un instructiv și lūm- nos cuvânt despre însemnătatea cea mare a evenimentului Nașterii Domnului și Mân- tuitoarului nostru Isus Hristos. Măncând dela cavintele evanghelistului Luca «și l-au pus în peștere, pentru-că nu aveau ei loc în casă», a arătat, că iubirea Cerului față de lume și față de om s'a pogorât din înălțimea nepătrunsă și nestrăbătută de mintea omenească, luând chipul robu- lui, pentruca omul să o poată vedea și întui în mod văzut și real. Mântuitorul ne-a adus adevărul, că «Dumnezeu iubire este». Printrânsul străbat razele iubirii celei Dumnezeiești până în inimile noastre.

care era mai înrudită cu preocupările mele, ca să văd bine, că paralel cu mișcarea noastră dela Luceafărul, din capitala României radia acelaș spirit artistic, mie perfect familiar, aceeaș litera- tură care se adăpa din acelaș izvor comun. Scri- torii din generația mea: Iosif, Chendi, Cerna, Sadoveanu, înstrăunau și ei melodia care ne ro- bise pe noi în sbuciumarea fecundă a odașelor de studenți de pe malul Dunării. Tot atunci se ridicase Nicolae Iorga, să ordoneze aceste sbu- cuniri spontane de energie, să desprindă firul roșu al atător manifestări răslețe, și să dea în revistă Sămănătorul doctrina unitară. Era, domnilor, *ideea națională*, fluidul magnetic al acestei una- nime resurrecțiuni, o literatură care răscolea su- fletul poporului românesc și fixa valorile lui, o vultură pornită din adâncimile de jos năzuind spre culme. Degrabă mi s'a lămurit suprafa- ta vastă a noului crez: în conștiința obștească a românismului, dincolo de frontierele vremelnice, ca un reflex al instinctului popular și ca o re- zultantă a evoluției de veacuri se înstăpânise în toate inimile lozina unirii. Cu o frenezie nestăbilită se rostogolea pretutindeni valul bi- ruitor, noi nu eram decât martorii unui proces istoric îndeplinit muna fatală a vremilor. So- cietatea întregă din România veche, lăsând la o parte raționamentul politice curente și calcu- lele diplomaților, spucase pe acest făgăș de unde nu mai era întorcere. În toate domeniile vieții publice, în școală, în armată, în saloane ca și în cătune, în mii de glasuri și în diverse forme vorbea sângele românesc roștindu-și sen- tința lui înapelabilă, prinsă atât de sugestiv de

graful înflorit al lui Delavrancea: «Sântem una, un singur trup revărsat de amândouă părțile munților, Carpații ne sânt șira spinării»...

Un scriitor ungur, bun cunoscător al tre- cutului nostru, dl. lăncos Benedek, într-o carte apărută de curând, tratând istoria ireidentismului românesc urmărește prin lumina evenimentelor această desfășurare seculară, arătând că dela Mi- hai Viteazul încoace un impuls conștient al tu- turor manifestărilor noastre de viață ne-a împins spre un reș publică și că războiul recent al des- robirii nu e decât o verigă într'un lanț de evo- luție. Îndureratul autor din vecini are dreptate. Ideea națională la noi, pornind din conștiința, pe care au păstrat-o masele anonime todeauna, s'a desfășurat încetul cu încetul, a cucerit toate mintile și a devenit suprema noastră dogmă. Războiul s'a desprins ca un fruct copt din acea- stă ideologie a vremii. Acum că a trecut ca un vifor grosnic peste capetele noastre, când stăm să-i dăruim deslătuirea, înțelegem că el s'a împus cu puterea fatalității, că nu l-a făcut ni- meni, că nu e opera chibzuinții unor singura- tici, ci descărcarea vulcanică a unei epoci: tri- umful ideii după îndelunga acumulare de en- ergii a atător generații. Războiul întregirii neamului l-a decretat conștiința tuturor, nu ca o soco- telă de câștig, ci ca o pornire furtunoasă fără frâu, un uragan moral exprimat nimerit în fraza lapidară a răposatului Filipescu: «Sire, ori te încoronezi la Alba Iulia, ori mori pe câmpia Turzii, altcum praf s'alege și de țară, și de di- nastia ta». Înălțărul patriot, acest târziu ecou al boierimii noastre de baștină, a avut viziunea

limpede a realității: noi trebuia să mergem la moarte ca la un examen al credinței, nu ca la împlinirea unei probleme de rațiune. Așa a fost războiul nostru, sinteza lui mi-a dat-o un tinar sublocotenent adus de pe câmpul de luptă îm- pușcat în piept, care când m'a recunoscut o clipă în delirul lui mi-a încolăcit brațele după gât și mi-a murmurat în friguri cuvântul: *Alba- Iulia*... Nu fusese nici odată în Ardeal, dar mu- rea pe buze cu parola istoriei noastre de vea- curi, un soldat al ideii...

Domnilor, Scriptura s'a împlinit, epopeia s'a încheiat și o nouă răspântie se găsește în fața noastră. Ideea națională, razimul de cipe- tenie al vieții de stat, trebuie adaptată împreju- rărilor schimbate.

Poate nu greșesc când afirm că după jertfa mare, resursele de energie creatoare scă- zând, mersul ascendent al acestui crez s'a oprit și o linie de oboseală a intervenit în rândurile noastre. S'ar părea că după tensiunea tranșelor nervii discordați cer odihnă și că pe urma vâr- sării de sânge noi ce-am câștigat în suprafață, am pierdut la adâncime. În orice caz, privind la jurul nostru și spunând adevărul întreg, trebuie să recunoaștem că viața publică în opera el constructivă nu are nici țărnia, nici inițiativa pe care le cere noua alcătuire de stat, că fenomene de desagregare se ivesc în aparatul nostru de putere și că mai ales resursele morale ale so- cietății au pierdut din vigoarea lor. Sânt atâtea și atâtea semne care legitimează cele mai se- rioase îngrijorări. Poporul românesc, ieșit de sub patru stăpâniri deosebite, purtând influințele a

Simțim caldura lor și un suflu de viață nouă se așterne peste sufletele noastre. La Dânsul aflăm tămăduirea de toată răutatea. El ne ridică și ne întărește curajul și ne înviorează nădejdea. El ne arată drumul și scopul vieții noastre. Și deodată cu praznicul Nașterii sale, vine la noi Domnul însuș, cu dădul Lui, cu darul Lui, cu poveștile Lui, cu crucea Lui, cu evanghelia Lui, cu mântuirea Lui, și așteaptă să-i deschizi inima ta și să-l primești înăuntrul ei. În fine a făcut un calduș apel la cei prezenți, de a primi pe Mântuitorul în inima lor.

Cuvântul arhieresc ascultat într-o liniște solemnă de numeroși credincioși, între cari aproape toți intelectuali noștri mirenii, a făcut o adâncă impresie.

A doua zi la finea sf. liturghii a predicat părintele Dr. A. Crăciunescu.

Atât în ziua primă, cât și în a doua răspunsurile liturgice le-a dat corul mixt al catedralei dirijat de prof. T. Popovici.

Spre o singură turmă

Articolul scris de dl. O. Ghibu, profesor universitar, și apărut în Universul (Nr. 308 din 1923) sub titlul *Organizarea bisericii ortodoxe*, — deși înțeles la fel, — a stârnit sentimente cu totul opuse în cercurile preoțesti ortodoxe, și în cercurile preoțesti ale Blajului.

Am primit la redacție, dela oamenii bisericii noastre, mai multe scrisori, unde e vorba de articolul dlui O. Ghibu, care vorbește despre „chestia unirii celor două biserici românești și reunirea lor cu biserica creștină universală”.

Am publicat, până acum, a părintelui protopop Emilian Stoica dela Cohalm, cu atât mai vădit că și *Unirea* blăjană s'a ocupat — din punctul său de vedere — cu articolul amintit și l-a pus, ca un document al vremii, alături de o enciclică publicată de curând din partea Romei papale — salutând «cu toată dragostea» pe dl. O. Ghibu și «*dorind ca Dumnezeu să sporească mereu tabăra noastră*», adică a Blajului luptător împotriva ortodoxiei.

Primim acum dela dl. O. Ghibu o scrisoare, unde își precizează cuvintele, care au dat naștere la tălmăcirile greșite făcute articolului său menționat. Este scrisoarea:

Domnule Redactor!

Cetitorii *Telegrafului Român* vor fi cetit cu surprindere articolul p. protopop Emilian Stoica dela Cohalm, publi-

cat în Nrii 101—102, în care Sfinția sa susține că eu aș fi pledat pentru trecerea noastră la biserica Romei, — mai mult chiar, că aș fi militat «pur și simplu» pentru «trecerea noastră la romano catolicism».

Astfel de afirmații sânt «pur și simplu» de domeniul fantaziei și mă surprinde că ele pot fi puse pe hârtie de un om care mă cunoaște atât de bine cum mă cunoaște p. Stoica...

Alteceva am scris eu, nu ce-mi atribue «*Unirea*» dela Blaj. Articolele mele sânt tipărite și cetitorul obiectiv are posibilitatea să controleze cuvânt de cuvânt păreri și ideile mele. Am scris că după unirea politică a neamului nostru a sosit momentul ca să punem și să rezolvim și chestiunea noastră religioasă, care este un rod al unui trecut istoric defavorabil. Trebuie să refacem unitatea religioasă a poporului român, sfâșiată de împrejurări dureroase din trecut și trebuie să ne re-integrăm și în biserica lui Hristos, de care vitregităti tot atât de dureroase ne-au rupt fără voia noastră.

Eu nu cer prin aceasta un lucru mare, ne mai auzit, dimpotrivă, cer un lucru pe care de 1600 de ani îl mărturisesc toți creștinii și pe care de sute de ani ei îl cer în rugăciunile lor.

Ca să facem tot ce este cu putință pentru biserica lui Hristos a cărei unitate o mărturisim în simbolul credinței și pentru «unirea» căreia ne rugăm la fiecare liturghie, să fie în adevăr una. Său sântem sinceri când mărturisim unitatea bisericii creștine și când ne rugăm pentru ea, și atunci trebuie să facem tot posibilul pentru a o realiza, — sau nu sântem sinceri și atunci încetăm de a fi creștini. — Așa pun eu chestiunea și așa cred. Biserica românească n'a putut face până acum nimic pentru reunirea bisericii lui Hristos; astăzi poate face foarte mult, după părerea mea. Eu ațâc cer: să facă tot pentru această idee măreață. Dacă nu va reuși nu va fi vina ei, dar dacă nici nu va încerca, vai ei!

Dela ideea mea și până la ce mi-a atribuit p. Stoica, este o depărtare ca dela cer la pământ.

Mă doare că văd atâtea ură față de o idee, care, cu puțină dragoste creștină-ască, s'ar putea realiza, spre cel mai mare bine al neamului nostru și spre mărirea lui Hristos. Cine este din principiu în contra reunirii bisericilor creștine, acela nu-i creștin, și eu mă voi dispensa de a sta în viitor de vorbă cu astfel de oameni.

Alteceva este chestiunea modalității, după care acea idee se poate realiza. Aici pot să fie păreri diferite și pe această chestie se pot încinge discuții multe. Dar și aici trebuie bună credință din partea celor cari se angajează la luptă. A arunca însă din capul locului bănuiele asupra celor cari, eventual, ar putea fi de alte păreri, — așa cum face p. Stoica cu mine, acesta earăș nu este lucru creștinesc. Eu nu m'am pronunțat încă în articolele mele mai amănunțit asupra modalității rezolvirii chestiunii, așa că p. Stoica nu are nici un drept de a-mi atribui, așa din senin, păreri care nu au nici un temei în suflul meu. Dacă ar fi citit cu obiectivitate articolele mele, p. Stoica ar fi putut afla și până acum că și în privința soluției, păreriile mele sânt cele mai favorabile din punct de vedere românesc și ortodox, și că ele n'au a face cu nici un fel de capitulare în fața Romei.

Sper că în curând, când ideile mele vor putea fi cunoscute cu deamănuntul de ceice se interesează de ele, voi fi crutat de perversități ca cele în contra cărora mă ridic aici cu toată indignarea mea.

Primiți, vă rog, etc.

Cluj, 31 Decemvrie 1923.

Onisifor Ghibu,
profesor universitar.

A apărut

Calendarul Bunului Creștin pe anul 1924

Se vinde la **LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ** în **SIBIU**, și la alte librării. — La cererile prin **MANDAT POȘTAL** se va adăuga 5 Lei pentru porto și recomandat.

patru organizații de stat dispartite și a patru culturi fără puncte de înrudire, sângărând pe atâtea fronturi, în prima lui perioadă de unire se înfățișază sleit și fără un relief deosebit în rezistența lui.

Spiritul curent arată semne de slăbiciune vădită, este o răsturnare a valorilor care ni-a dat criza principiului de autoritate atât de necesar într-o muncă de consolidare, este o ezitare și balansare permanentă în conștiințe din care a rezultat o criză a partidelor politice și ca o consecință a acestor neajunsuri o reală criză a parlamentarismului nămolit în inacțiune și retorică steapă. Pătura conducătoare, ce ar trebui acum când se face țara sub ochii noștri să-și dea toată măsura ei, e năvălită de un pozitivism cras care-i neutralizează pornirile colective. Dăm impresia că sântem un trup desărțit și bolnav și pe trupurile bolnave, două străși foarte bine, așa a fost toată auna: se ivesc de obicei parazii. Uitați-vă împrejur, din toate părțile globului călători după noroc ca într-o nouă Californie descind pe acest pământ binecuvântat cu care nu au nimic comun decât exploatarea lui. Din toate părțile granițele ne sânt invadate de musafiri cu privire scrutătoare, semănători de corupție și de blesteme, făcând să crească spuma incertă a orașelor și trezind o dără de penibilă descurajare în suflul nephrănit al țărănilor noștri. Acest val de strâșnime crește necontenit ca o colonadă de cucuritură invadând pretenziunile și lăsând în urmă o filozofie amară, convingerea lor cea mai fermă, că nouă de aceea ne-a fost dat să

ieșim din robia egipteană, ca să între ei în Canaan...

Astfel stând lucrurile, un sentiment unanim de protestație mișcă toate firele alese și le strânge laolaltă. Ne întrebăm cu groază: acesta e epilogul epopeii, darul postum al destinului după atâtea grămezi de oase îngropate pe toate câmpurile de bătaie? Un elementar instinct de conservare tresare în noi, o agitație surdă se simte printre rânduri și se propagă din om în om. Lumea își zice cu neliniște: să ne smulgem din marasm, să alungăm zarafii din templu, să spălăm din nou atarele noastre! România unită n'a dat o concepție națională eroică, ei bine, tot numai această concepție de eroism intransigent n'o poate păstra, s'o reîntronăm deci în conștiința publică și să tragem toate învățămintele ei! Așa judecă toți a ei oameni în căror minte să păstrează netulburată continuitatea de gândire, înălțuirea programatică cu trecutul. Cine ar trebui să la asupră și această operă de pedagogie a mulțimii, infuziunea zilnică de credință și gestul coordonat metodic în vederea egoismului sacru al acestui popor?

Sarcina ar fi să revie presei, care e pretutindeni cel mai viu laboratoriu al conștiinței obștești. Imi veți da voie să stăruie și de astădată și să repet și cu această ocazie, apăsând cuvântul, toate constatăriile ce-am făcut asupra unui trist capitol al zilelor noastre.

Domnilor, la noi ca și în alte părți presa din vremuri vechi a fost o tribună consacrată de îndrumare a opiniei publice. În gazetele

noastre s'a pulverizat zilnic tot ce am crezut, tot ce am nădăjdut în ziua de mâine. Zarele reprezintă nervii impresionabili ai unui popor la fluctuațiunea lui cotidiană și un organ de publicitate e o bucurărie de toate zilele care se servește societății. Aceste adevăruri au fost înțelese totdeauna, și de aceea cei mai buni, temperamentele de apostoli, au coborât odinioară la noi în gazetărie și au scris cu sângele lor pagini nemuritoare. Să vă vorbesc de activitatea ziaristică a lui C. A. Rosetti, de imolelturile de fulgere ale lui Eminescu, sau de articolele de o jumătate de veac ale lui George Barițiu aici în Ardeal? Știți foarte bine cu toții că istoria noastră politică se confundă cu istoria presei românești și că ideea națională și-a propagat evanghelia ei prin aceste tipare indispenabile.

De o sută de ani respirăm prin presă, gazetele sânt plămâni neamului.

(Urmează)

În «*Biblioteca meseriașului român*» editată de «*Reuniunea meseriașilor români din Sibiu*» au apărut următoarele 2 broșuri în a doua ediție: 1. Nr. 2. «*Pribeții*», comedie în 2 acte, localizare după Nestoy de Dr. Sebastian Stanca. Preț 5 Lei, plus porto poștal 1 Lei. 2. Nr. 4. Bucovină n'a învâțat și umbra la înșurată, sau «*Viadulul mamei*», comedie într-un act de L. L. L. Preț 4 Lei, plus porto poștal 1 Lei. — Se pot procura dela Reuniunea meseriașilor, Sibiu, str. Brukenthal Nr. 17, precum și dela toate librăriile din Sibiu.

Nou abonament

Cu 1 Ianuar v. 1924 deschidem nou abonament, la **Telegraful Român**, cu prețurile arătate în fruntea ziarului.

Dnii abonați sânt invitați să-și înnoască din vreme abonamentul, stăruind pentru răspândirea organului nostru în cercuri cât mai largi.

Abonamentul se face prin mandat postal. Numele abonatului și locuința (și poșta ultimă) să se scrie legibil, la adresa: **Administrația Telegraful Român, Sibiu.**

Tot odată facem cunoscut că, deoarece s'a urcat prețul hârtiei și s'a sporit leafa lucrătorilor tipografi, sântem nevoiți a urca, cu începerea anului nou, abonamentul.

Administrația.

CIRCULARĂ

cătră oficiile protopresbiterale și parohiale din arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia și Sibiu

Nr. 9204 Plen.

Reconstituirea corporațiilor bisericești pe noul period de 3 ani: 1924, 1925, 1926.

La finea acestui an expirând mandatul corporațiilor noastre bisericești alese pe trei ani, adică pe anii 1921, 1922 și 1923, și așa în baza Statutului organic, în luna Ianuarie 1924 acele corporațiuni fiind a se alege din nou pe un period de 3 ani, adică pe anii 1924, 1925 și 1926, dispunem următoarele:

I. În cursul lunei Ianuarie 1924, la un termen anumit, care să se publice în biserica cu 8 zile mai înainte, are să se întrunească în fiecare comună bisericească sinodul parohial ordinar pentru agendele ordinare, indicate în Statutul organic, între cari pentru astădată vine în special alegerea comitetului și a epitropiei parohiale, precum și alegerea de membri suplenți în comitetul parohial în număr de jumătate, conform concluziunii congresului din 1891, Nr. 149, cari după alegere se vor constitui, iar lista lor se va trimite la Consistorul arhiepiscopial.

Termenul pentru acest sinod se fixează cu provocare la § 9 din Statutul organic și la îndrumările oficiului protopresbiterial pentru cazul, când însuși protopresbiterul ar voi să conducă sinodul parohial.

II. Comitetele și epitropiile parohiale alese pentru periodul de trei ani ce expiră, își continuă funcțiunile lor până la alegerea comitetelor și epitropiilor nouă, respective până la introducerea aceloră în oficiu.

Intr'aceia comitetele și epitropiile de până acuma execută dispozițiunile Statutului organic din §§. 21, 23 și 27 privitoare la socotelile anuale, la bugetul pentru anul nou și peste tot la averea comunei bisericești.

III. Fiindcă comitetele parohiale, conform concluziunii congresului din anul 1873, Nr. 196, sunt totodată și scaune școlare, prevăzute în legea țării (articolul de lege XXVIII. § 9 din 1876) și fiindcă în timpul de acuma școalele reclamă deosebită îngrijire și specială ocrotire, de aceea la alegerea de membri în comitete să se ia în considerațiune mai ales acei bărbați fruntași, cari pe lângă alte distinse însușiri, au dat dovezi de deosebit interes pentru școala noastră confesională și pentru organizațiunea noastră bisericească croită de Marele Mitropolit Șaguna.

IV. Tot în proximal sinod parohial ordinar din 1924, are a se face și alegerea de membri mireni la sinodul protopesc.

Oficiul protopesc are să facă cunoscute tuturor comunelor bisericești spre orientare cercurile electorale.

a) Alegerea de membri la sinodul protopesc se face în sinodul parohial ordinar îndată după terminarea agendelor ordinare și despre alegerea acestora se face protocol separat.

Se lasă și acum în voia sinoadelor parohiale, ca ele la alegerea de membri mireni pentru sinodul protopesc sau să rămână sub prezidiul ordinar, sau să-și aleagă pentru actul acesta un prezident cu abateră dela § 10 și analog cu § 91 lit. e) din Statutul organic; în tot cazul însă sinoadele acestea electorale au să-și aleagă și câte 2 bărbați de încredere pentru controlarea votării, precum și un notar pentru agendele scripturistice, conform Statutului organic § 7 p. 6, combinat cu §§. 40 și 140.

b) Unde o singură comună bisericească formează un cerc electoral, acolo sinodul parohial alege prin aclamare sau prin votare nominală un membru mirean în sinodul protopesc; despre alegere se face, precum am accentuat, protocol special subscris de prezident, de bărbații de încredere și de notar, și acela se trimite numai decât la oficiul protopesc ca credențional pentru membrul ales.

c) Unde o singură comună bisericească formează două sau mai multe cercuri electorale, acolo sinodul parohial alege pentru sinodul protopesc atâți membri mireni, câte cercuri dă acea comună, urmând în celelalte după normele din punctul precedent.

d) Dacă un cerc electoral se compune din două sau mai multe comune bisericești pentru alegerea unui membru mirean la sinodul protopesc, sinoadele parohiale au să puerceadă în modul următor:

e) În sinodul parohial constituit se face votare nominală sau secretă pentru un individ, care să fie ales membru al sinodului protopesc din partea cercului electoral.

La alegerea aceasta deci nu are loc aclamarea.

f) Votul singuraticilor alegători se înseamnă după nume la protocol, întocmai ca la alegerea deputaților sinodali sau congresuali; iar dacă votarea va fi fost secretă, adică prin ședule, toate ședulele se pun sub cuvertă, se sigilează, și sigilate se alătură la protocolul special despre actul alegerii.

g) După terminarea votării protocolul special se încheie, se subscris de prezident, de bărbații de încredere și de notar, apoi împreună cu ședulele de votare — dacă alegerea va fi fost secretă — se pune sub sigilul parohial, sau al prezidentului, sau al unuia dintre bărbații de încredere, și așa sigilat se dă la mâna unui bărbat de încredere, ca la timpul și locul anumit să-l ducă în persoană, și acolo să participe la actul scrutinului.

h) Oficiul protopesc deodată cu publicarea cercurilor electorale prescise mai sus, are să facă cunoscut sinoadelor parohiale ziua și locul, când și unde se vor adună bărbații de încredere cu protocoalele de votare.

i) La termenul fixat de oficiul protopesc bărbații de încredere din comune, cari laolaltă formează un cerc, se adună la locul anumit, aducând cu sine protocoalele de votare sigilate; apoi protopopul sau locțiitorul lui în prezența bărbaților de încredere deschide pe rând toate protocoalele de votare, le cetește cu ton înalt, scrutină voturile din ele și anunță rezultatul; apoi pe acela, care din cercul întreg va fi întrunit cele mai multe voturi, îl declară membru ales al sinodului protopesc, iar de cumva doi sau mai mulți vor avea voturile cele mai multe, în număr egal, între ei decide soarta.

În fine despre rezultatul scrutinului pentru fiecare cerc, se face câte un protocol separat subscris prin toți cei de față, și acest protocol servește de credențional pentru cel ales.

Scrutiniul cumulativ pentru mai multe cercuri într'un singur protocol nu are loc.

V. Despre convocarea sinodului protopesc, despre conducerea, despre agendele lui, nu mai facem amintire la acest loc, fiind procedura cunoscută și mai pe urmă expusă pe larg în circularul din 5 Decembrie 1911, Nr. 14,111 Plen., cu care s'a pus la cale reconstituirea corporațiilor bisericești pe periodul de atunci.

Oficiile protopesci și parohiale sunt pofite a observă normele în vigoare și acuma la reconstituirea corporațiilor bisericești și a îngrijii ca lucrările să aibă curs normal

Sibiu, din ședința plenară a Consistorului arhiepiscopial, ținută la 4/17 Decembrie 1923.

Dr. Nicolae Bălan.

arhiepiscop și mitropolit.

Virgil Nistor,
secretar consistorial.

Politica religioasă în răsărit

Ortodocșii răsăritului considerau împărțirea rusească înainte de război ca ocrătioarea lor cea mai puternică împotriva prigonirilor musulmane.

Chemarea de ocrotire creștinească ar cădea acum, după război, asupra României întregi. Ideea aceasta e se desfășurată într'un articol mai nou al revistei Biserica Ortodoxă Română, datorit părintelui Arhimandrit Iuliu Scriban.

Noi, românii, zice P. C. Sa, ne bucurăm în răsărit de un nume mare; un scriitor politic ca René Pinon pune România în fruntea statelor de treapta a doua din Europa. «Ca buni ortodocși, trebuie să ne intereseze bunul mers al tuturor țărilor ortodoxe, și de datoră noastră ca popoarele de această credință să trăiască în pace, în prietenie, în bună înțelegere și în mare apropiere. În acest scop ar trebui înființată Liga pentru apropierea popoarelor ortodoxe prin bisericile ortodoxe.

Dacă oamenii politici pot privi lucrurile numai din latură politică națională (păr. Arhimandrit scrie latură, negreșit o scăpare din vedere a unui stilist dintre cei mai corecți), noi, oamenii bisericii, nu putem sta nepăsători, când vedem că vrajba națională vatamă interesele religioase.

Patriarhia din Constantinopol, des înviniată din partea noastră, avea grele sarcini, care erau purtate numai de statul grecesc, căruia prin urmare îi rămânea și îndatorirea. Dacă ar fi fost ajutat și din partea românească, se înțelege că patriarhia ar fi avut chipul de a duce o politică numai religioasă și a nu se amesteca în politica lumească dintre state.

Ca cel mai mare stat ortodox, România este — așa credem — datoră să ajute acum patriarhia atât moralicește, cât și materialicește. Cinstea țărilor ar crește, împreună cu înăruirea ei în răsărit, înlesnind în același timp și înțelegerea legăturilor comerciale și economice cu popoarele de acolo, care își întorc astăzi privirile către noi și cer ocrotire.

A nu li-o acorda, ar semna că sântem răi politici.

LA ALVIE

— Reveniri la ortodoxie —

Apostolii dela margini se strâng să refacă ruptura din biserica românească.

Întâiul semnal de întoarcere la ortodoxie l-a dat părintele protopop onorat **Dr. Ștefan Popp** dela Izvin, din Bănat, azi preot ortodox în Recea. Acum ne vine a doua veste îmbucurătoare. La frățescul glas de chemare al ortodoxiei răspund cu căldură și însuflețire un preot-profesor, **Dr. Ioan Pasca**, doctor în teologie, directorul spiritual al academiei teologice din Gherla, tocmai dela marginea opusă a românismului nostru ardelenesc.

Sânt semne nelndoielnice că sufletul neamului nostru a trecut norocos prin încercarea aspră, pe care l-a trimis-o peste cap Roma papistașă, ajutată la 1700 de «regii apostolici» ai dușmanilor noștri de moarte.

Azi, scăpat de frica de vrășmași, dă semne de trezire din buimăceala celor 200 și mai bine de ani. Ca un călător, ce a orbecat o noapte lungă pe drum necunoscut, la ivirea întâiilor raze ale zorilor de dimineață își freacă ochii, își ridică capul, respiră ușurat, își face cruce și piecă înapoi, dincătrău îi vine lumina, în spre Răsărit, că într-acele era drumul credinței lui. Numai întâmplarea și nenorocul l-a făcut să apuce spre apus, în direcție necunoscută, spre ținte străine și neprimelnice vieții lui.

Adevărul lucrului răsare luminos din actele de mai jos. Lăsăm să urmeze în întregime cuprinsul lor, căci reoglindite clar frământarea, prin care trece sufletul fraților noștri uniți, ca și bucuria și dragostea cu care sânt chemați și așteptați de cei ce am rămas cu credința la vatra părintească.

1

Prea Sfințite Domnule Episcop!

Să-mi îngăduiți, Prea Sfințite, ca după cumpăniri îndelungate și după grele lupte sufletești ivite între elementele câștigate în cursul educației de o parte, și de altă parte între ceea ce conștiința tot mai mult afirmă ca datorie a unui preot român, să fac mărturisirea la care mă simt obligat.

Ca preot-profesor și director spiritual al Academiei teologice din Gherla am avut posibilitatea să observ, cum se desfășoară activitatea și viața bisericii din care facem parte și cu idealurile căreia eram solidari, deoarece vedeam cum se lucra pentru binele sufletesc propovăduind de întemeietorii bisericii, Domnul nostru Isus Hristos, și totodată se promovează propășirea neamului românesc.

Lucrurile însă, cari trebuie să pună la se riaoasă meditare pe ori și care preot, îmi dau convingerea, că pentru realizarea scopurilor ideale amintite, este necesară refacerea de bună voie a acelei unități religioase, care a fost strică de streini prin terorizări și privilegii. Divizarea fcută de streini cu scopul măririi sau ascuns de a ne perde, dacă a fost dăunătoare în trecut pe lângă toate foloasele pe cari le a adus legăturile noi este un adevărat de zăstru azi în urma rivalizării și concurenței ce există între bisericile românești, cari rivalizări vor duce fatal la slăbirea și anihilarea sufletului religios al poporului român.

Calăuzit de această convingere rog Prea Sf. Voastră să binevoiți a mă primi în sânul bisericii ortodoxe române.

Cluj, în 19 Decembrie 1923.

cu umilnță

Ioan Pasca m. p.,

preot Dr. în teologie.

Martori:

Dr. Sebastian Stanca m. p.,

Dr. Vasile Sava m. p.,

II

Consistorul eparhial ortodox român Cluj

Nr. 8/1924.

M. On. Doma.

Dr. Ioan Pasca

preot și profesor

Cluj

În temeiul declarațiunii Sf. Tale dela 19 Dec. 1923 și a hotărârii nestrămutate, prin care ceri a fi primit în sânul bisericii noastre ortodoxe, în virtutea puterii noastre spirituale canonice, te-am primit în clerul eparhial al die-

cezel noastre și consistorul îți va oferi o apli-care corespunzătoare cu calificajia M. O. D-tale și cu eminentele calități prin cari te distingi.

Însoțesc primirea M. O. D-tale în clerul eparhiei noastre cu cele mai adânc simțite urări de bine și cu binecuvântarea noastră arhipă-storească.

Cluj, în reședința noastră episcopescă, la 19 Dec. 1923 (1 Ian. 1924).

(L. S.)

Nicolae Ivan m. p.,
episcop ortodox al Vodului,
Feleacului și Clujului

III

Ilustrații Sale

Dr. Iuliu Hossu

episcop

Gherla

Ilustrisime Domnule Episcop!

Subsemnatul dimisionez din slujbele încredințate mie de Ilustritatea Voastră. Mulțumesc pentru binefacerile și încredințările cu cari am fost onorat.

Mă simt însă obligat, ca atunci, când demisionez din cea mai importantă slujbă, a unui director spiritual al academiei teologice din Gherla, să arăt motivele hotărârii luate. Nu pot să continuu cu conștiință împăcată împlinirea slujbei, care vrând nevrând satornicește în ea divizarea religioasă făcută de streini între filii aceluiaș neam, cu scopul de a ne anihila. Din acel moment, când am cunoscut, că divizarea religioasă a românilor n'a fost un act de convingere, ci unul impus de streini, cu sila de o parte și prin favoruri și privilegii de altă parte, nu mai pot să dau modestul meu concurs pentru reabilitarea și statoinirea siniciei, care azi își arată urmările sale nefaste mai mult decât ori și când. Nesfârșitele procese, neînțelegeri între preoți și credincioși, hotărârile luate nu după dreptate ci oportunitate slăbirea disciplinei la cler și popor, sila morală de a țerta și a trece cu vederea crime canonice, toate își au originea în divizarea noastră religioasă. Și eșire din chaosul care abea este la început nu este decât prin revenire de bună voie la unitatea religioasă.

Când am tras consecvențele logice din starea faptică, atât de bine cunoscută Ilustrații Voastre și am cerut primirea în clerul ortodox român, n'am făcut altceva, decât ceea ce este datoria sinceră a multor suflete profești, de a nu vedea sufletul românului credincios zădărnit prin divizarea religioasă, respective prin urmările ei nefaste.

Primiți Ilustritatea Voastră mulțumirile mele pentru binefacerile și încredințările date și mă considerați demisionat din slujbele avute.

Gherla, în 1 Ian. 1924.

cu deosebită considerațiune

Ioan Pasca m. p.,

preot Dr. în teologie

Fericim te, părinte Pasca, pentru arătarea drumului drept ce duce la izbăvirea neamului, de cercări aspre, grele și ispite ce l-ar mai putea întâmpina, rămânându-i pe mai departe împărțiți în două cărmuitorii sufletului său creștinesc.

Te lăudăm, că nu favoruri și privilegii te-au înduplecat să părăsești directoratul spiritual al unei academii teologice.

Ca și părintelui dela Recea, numai răvna către casa Domnului cea adevărată și dragostea de sufletul acestui neam ția însușit convingerea din care ai pures pe calea adevăratului deslușit cu minte luminată și cu inima plină de căldură apostolească.

Fi-va oare pasul și pilda Sfinților Voastre îndemn de adânc meditare și pentru Preasfinții lor dela Gherla și Lugoj? Dumnezeu, pentru slava căruia noi am ridicat dintru început cu-ânul nostru de chemare, să le stea într-ajutor!

Preasfințite Părinte dela Gherla, cu mai multă îndrăzneală și cu mai mult spirit de inițiativă — ni se pare nouă, — nu lăsa să apuce înainte subalternii, căci păstorul trebuie să meargă în fruntea turmii, care simte și ea, ori mai ales ea, unde sânt poienile cu pășunea cea bună; Preasfințite dela Lugoj, pe care vă cunoaștem printre sufletele frumoase din biserica unită, în

numele aceluiaș Hristos, căruia ne închinăm cu toții, în ceasurile de meditare adâncă, Te rugăm să-ți pui înțelegerea asupra datoriei sfinte către sufletul și viața acestui neam românesc. Lumina lui Hristos va lumina poate ca lui Pavel pe drumul Dmascului.

Nu lăsați ca alții, mai mici, să umplă mai întâi paginile de glorie ale istoriei neamului, unde vă puteți scrie cu litere de aur numele pentru vecie. Plecați-vă urechea la duioasa rugămintă, pe care v'o face sufletul neamului, ascultați glasul de chemare al strămoșilor, ce se împletește cu strigarea de acum a nepoților, și dați mărire lui Dumnezeu, care ne-a învrednicit să ne arate pilda de unire a unui neam într-o țară sa, ca să faceți reîntregirea completă și într-o biserică. Blandul mitropolit dela Blaj nu se poate să nu se alătore gândului marelui, când v'ar vedea apucați pe drumul întoarcerii.

Iar când semmular fi dat de către cărmuitorii bisericii pe care o păstoriți, credincioși, cler și popor, vor avea bucuria îngerilor și a păstorilor din sfânta noapte de Crăciun. Se vor îmbrățișa și săruta frații de mult despărțiți, dar întru nimic schimbăți ori deosebiți, căci ei și au păstrat sufletul religios înțreg, curat și neatinș de haina catolicismului strein, ce s'a pus pe deasupra.

Aduceți neamului dar de noul an în care intrăm sila de mântuire depină din cătușele trecutului amar și acest neam va binecuvânta în veci. Iar Domnul va împodobi cu cununa pe care o dă celor mai aleși și săi, și pe care nici un fel de mărirea dela oameni nu o pot înlocui, nici atunci când ei se laudă a fi «vicarii lui Hristos pe pământ».

Dă, Doamne, neamului meu acest ceas de mărire încă în vremea vieții noastre, ca slava Ta să fie deplină între noi și bucuria și fericirea noastră în veci netrecătoare!

Intărirea credinței

Despre posibilitatea actuală pentru opera evanghelică în Rusia, publicăm în traducere, după o revistă din New-York, următoarea informație:

Soli lui Hristos, ca-i predică supremația lui Dumnezeu și credința absolută în Hristos și în evanghelia Lui de eliberare vor da de împotrivire și de posibila persecuțiune. Autoritățile sovietice se tem de orice putere pe care nu pot s'o controleze, chiar de puterea lui Dumnezeu. Totuși, episcopul protestant Nuelson, declară că Rusia este «stăzi larg deschisă mișcărilor evanghelice și reformatorice. El însuși a predicat adesea unor mase mari de auditori, în Petrograd, iar păstoriți din Rus a mărturisesc, că prin comunele unde slujesc, epistolele lor sânt prea strâmte ca să poată cuprinde mulțimea venite să asculte evanghelia. Episcopul Nuelson mai zice: «Numeroase mișcări evanghelice au loc în toată țara, și de pretotidenți ni se cer învățători și evangheliști. Revoluționarii ruși cerăcă să distrugă biserica. Masele țăărănilor rusești, cu toate acestea sânt foarte religioase și înțeleg încercările guvernului nu pot să le sgoale. Chiar și guvernul a lădat ideea că ar putea să distrugă așa ușor credința poporului și, în publicațiile semi-oficiale, încep unii să atragă luarea aminte asupra faptului că măsurile radicale împotriva bisericii nu vor avea ca rezultat, decât împuternicirea credinței religioase».

Școala de misionare

La Vălenii de Munte s'a făcut, în 20 i. e. inaugurarea școlii de misionare, sub conducerea dlui prof. N. Iorga.

Au asistat la solemnitate M. S. Regina Maria, dl ministru de culte Al. Lăpădatu și numeroși publici.

Mai întâi s'a săvârșit la școală serviciul religios, după care dl N. Iorga luând cuvântul a educat omagii Suveranei, prezidența acestei școli precum și românilor din America, unde prin colecte s'a adunat pentru școală suma de trei sute de mii de lei. Dl N. Iorga spune că absolutele de liceu vor găsi în școala de misionare un loc de recreație fizică și morală și tot odată li se vor centraliza cunoștințele de liceu, ca educația primită să fie îndrumată în senz națională.

A urmat apoi o audiență muzicală apoi o masă comună servită de elevele școlii.

După masă M. S. Regina și invitații au vizitat biserica din Vălenii de Munte, unde dl N. Iorga li-a dat explicații despre vechile locane ale sfântului locaș.

In cotoi își îndreaptă privirile?

În revista sa asupra anului expirat, ziarul sibiian sâsc *Tagespost* își exprimă, în culori din cele mai miorâte, nemulțumirea cu întreaga politică ce s'a urmat în țara noastră în anul 1923.

Între multe și variate învinuirii, unele drepte, altele nedrepte, se amintește și romanizarea fără scop a tuturor localităților (Romanisierung aller Orten ohne Zweck).

Aceasta o spune totmai *Tagespost*, care n-a făcut din Alud *Strassburg*, din Murăș *Oșor* și *Neumarkt*, din Timișoara *Temesburg*, (uneori *Temesvár*, pe ungurește), și alte numiri necunoscute și nelămurite de poporul sâsc.

Zărele sâsești, — o constatăm din nou — scriu consecvent, și acum după cinci ani dela unire, numirile de localități din țara noastră tot cu ortografia maghiară. Cîtim de ex.: *Csucs*.

Ce să fie oare acest *Xuxa*? Întreabă unul care nu s'e din întâmplare ungurește. Este numele comunei *Ciucea*, de lângă Oradea Mare, scris la formă maghiară.

Exemplele în care gazetele șișilor urmează ortografia maghiară, se pot înmulți, așa încât s'ar părea că este la mijloc un fel de cochetărie a gazetărilor dela zărele sâsești cu bunii noștri vecini de peste Tisă.

Această cochetărie este mult mai puțin explicabilă, decât simpatia manifestată pentru frații din Germania, pomeniți de oratorii șiși la deosebite ocazii serbătorești în mod ostentativ și de obicei cu câte-o săgeată la adresa Franței, la aliata noastră, a românilor, dela cari aceiași istești oratori cer favoruri pentru nașunea sâsească.

Noi știm, că națiunea aceasta a fost totdeauna înzestrată cu pronunțat simț politic, — și totuși, organele sale de publicitate par, spre mirarea noastră, a se refuza înțelegându-și privirile galeșe peste granițele țării.

Cine stă îndărătul acestei porniri gazetărești?

Episcopiile latine în Ardeal

Există patru episcopii romano-catolice în Ardeal: de Alba Iulia, Sătmar, Oradea și Timișoara. Episcopiile acestea se află, — cu excepția celei dintâi, — în urma nouălor frontiere, atât pe teritoriul *României*, cât și pe al *Ungariei*. Astfel, învinderă jurisdicția lor s'a micșorat mult din punct de vedere teritorial. Cu această chestiune, care stă în legătură cu interesele politice ale țării noastre, se ocupă, în primul rând, din 23 Dec. 1923 și revistei *Leg-a Românească* p. protolieru Dr. Gh. Ciuhand, care pe temel de dovezi puternice, spune hotărât și cu toată dreptatea, că jurisdicția ecleziastică a episcopilor latine ardeleni trebuie să se acomodeze necondiționat frontierelor țării.

Eparchiile latine de Sătmar, Oradea și Timișoara aveau cel mult 408 parohii sistematizate, — zice p. Gh. Ciuhand; — din acestea se găsesc astăzi în România numai 213 parohii latine, adică abia 40% din total. Dacă cifra parohiilor este atât de redusă, numărul credincioșilor din eparchiile Sătmar și Oradea reprezintă de altă parte infimități (mai puțin de 90 mii), așa că absolut nici un motiv nu poate avea statul român să mențină și mai ales să subvenționeze organizații eparhiale latine în Sătmar și Oradea-Mare. Ar fi rațional, — ar fi chiar în interesul bunei administrații a bisericilor latine ardeleni, — să se revizuească organizațiile eparhiale latine suprimându-se unele din ele.

Dar, suprimarea unor eparhii latine se impune și din alte motive. Să asemănăm stările bisericilor latine cu ale bisericilor ortodoxe române: Ori care din eparhiile ortodoxe ardeleni are mai multe parohii, decât cele 3 eparhii latine mărginașe din spre Ungaria.

Privitor la cifra credincioșilor, noi avem un protopopiat (al Mehadiei) mai imposor, decât întreaga eparhie latină de Oradea; ear față de numărul credincioșilor latini aparținători Sătmarului, noi avem unsprezece protopopiate ortodoxe, fiecare mai imposorat decât toată eparhia Sătmarului. Îndreptățirea suprimării eparhiilor de lux este astfel și mai învederată.

Este vorba, afară de aceasta, și de stabilirea echilibrului în viața celor două biserici.

Organizația eparhială a bisericii latine, pusă în sarcina finanțelor statului român, e ar putea

ușor trezi vechile ambiții de proselitism printre noi, la timp ce i s'ar părea potrivit.

În chestie financiară: Statul român dă salar la 23 canonicii latini (din 40) la un popor de cel mult 956 mii, — precum și la 28 canonici greco-catolici români. În ceaialaltă parte a cumpenii sînt numai 19 asessori canonici, — corespunzători canoniceilor, — astfel «statul român salariază 19 asessori ortodocși pentru un popor de aproape două milioane, și pe 51 canonici latini și greco-catolici pentru un popor «catolic» de — cel mult! — 2 milioane 800 mii; în măsură medie vin la un canonic catolic 54 mii de suflete, ear la câte un asessor ortodox aproape 98 mii de suflete»...

Mai lămurit nu se poate.

Împreună cu p. protolieru Ciuhand cerem și noi, nu altceva, decât dreptatea. Și cerem apărarea prestigiului bisericii dominante și al statului însuși.

Adevărul în mișcarea ortodoxă

— Din Mercurea-Ciuc —

În anul expirat 1923, prin diferite zăre, s'au adus multe laude dlui Dr. Ștefan Bogdan, arătându-l: că a inițiat o viață ortodoxă în Mercurea Ciuc, altă dată că a pus baza bisericii de aici adunând 800.000 (opsute mii) lei pentru zidirea ei și că în primăvara anului 1924 va începe lucrarea aceasta.

Ca publicul cititor să cunoască adevărul în mișcarea pentru zidirea bisericii ortodoxe în Mercurea Ciuc, dau următoarea lămurire:

Ceeace s'a publicat prin zăre, spre lauda deosebită a dlui Dr. Ștefan Bogdan, nu are nici un simbre de adevăr. Dl. Dr. Ștefan Bogdan n'a luat nici un fel de inițiativă în viața ortodoxă din Mercurea Ciuc, și până în prezent n'a strâns fonduri pentru zidirea bisericii. Inițiativa pentru zidirea bisericii ortodoxe în acest oraș a luat-o ortodocșii veniți în acest cîntar înaintea dlui Ștefan Bogdan, ear meritul în strângerea fondurilor necesare zidirii se va vedea al cui este: din darea de seamă ce se va face în curînd.

Dlul Dr. Ștefan Bogdan îi rămîne posibilitatea ca în viitor să dea sprijin întru zidirea bisericii, care se va clădi cu binecuvîntarea și aprobarea organelor bisericești competente. În acest scop comitetul de inițiativă împreună cu cel bisericesc are strîns circa 400.000 lei, în baza căror sume a și decis să înceapă construirea sfîntului locaș după plan ce se va supune aprobării organelor chemate.

Un înflător

INFORMAȚIUNI

Urări de bine exprimăm, la începutul anului nou 1924, tuturor cititorilor noștri, dorindu-le sănătate, viață lungă și succes în toate lucrările bune.

Hirotoniri. I. P. S. Sa mitropolitul nostru Nicolae a hirotonit în 23 Decembrie pe clericul Nicolae Frateș întru diacon, și în 24 Decembrie întru presbiter pentru parohia Zizin, iar pe Ioan Drăghiciu întru diacon în prima zi de Crăciun pe diaconul Ioan Drăghiciu întru presbiter pentru parohia Valendorf, iar pe Nicolae Gherghel întru diacon, pe care a doua zi l'a hirotonit întru presbiter pentru postul de capelan din Toarcia.

Omagiul de fiare dragoste. Membrii consistorialii din eparhia Aradului s'au prezentat în 20 Dec. v. (21 ianuar n.) în aia episcopescă și prin cuvîntul pîntelui M. Păcățanu, au prezentat omagiul de fiare dragoste P. S. Sale episcopului Ioan I. Papp, care în ziua aceea împlinise 75 ani de viață. Închinată propășirii bisericii și a neamului. Ne alăturăm și noi urărilor de bine ale reprezentanților și credincioșilor diecezei aradene dorind venerabilului arhieru multe zile din darul bunăstăților nesfârșite ce vin dela Dumnezeu.

Sporire. Cu 1 ianuar 1924 s'a sporit taxa timbrului de asistență socială. Pentru scrisori și cărți poștale, trimise în țară, timbrul este de 25 bani; pentru foi de expediție, telegrame interne ș. a. 50 bani; pentru telegrame externe 1 leu.

Achitarea bonurilor de tezaur interne și împrumutul Ardealului. Ministerul de finanțe a decis că bonurile de tezaur interne pînă la una sută mii lei, ajunse la scadență, precum și toate bonurile împrumutului ardelenesc, să fie achitate de casieria centrală a ministerului. Deținătorii acestor bonuri sînt obligați să facă cereri, însoțite de bonurile de tezaur, la Direcțiunea datoriilor publice care le va valorifica și va dispune achitarea.

Alegere de protopop s'a făcut Marți în 15 Decembrie n. 1923 la Alba-Iulia în postul devenit vacant prin numirea pîntelui Teculescu de episcop militar. Rezultatul alegerii, conduse de asessorul consistorial Dr. Sebastian Stanca, este: Pîntele Aurel Niștor din Arpăcs a învins 28 voturi, p. V. Matei 14 voturi, p. A. Vidrighinescu 1 vot.

Inspectorate de siguranță. Cu ziua de 1 ianuar 1924 s'au înființat șapte inspectorate de siguranță pentru controlul organelor polițiene. Inspector de siguranță în Sibiu este numit dl Ștefan Bungeheanu. Aparțin acestui inspectorat județele: Sibiu, Hunedoara, Arad, Timiș, Torontal, Caraș Severin, Mehedinți și Gorj.

Sarea. Cu ziua de 1 ianuar 1924 încețază monopolul de vânzare a sării, și ori cine poate vinde sare stabilindu-i prețul în liberă concurență, — dar cîștigul îngăduit nu poate să treacă de 30 la sută, fără ca vânzătorul să nu fie dat judecării ca speculant. Prețul sării la salină și la depozitele R. M. S. este de 1 Leu kgr.; sarea de lux, măcinată, aleasă și în ambalajul R. M. S., este de 250 Lei kgr.

Publicațiune. În baza ordinului ministerului de finanțe Nr. 114772 din 1923 se aduce la cunoștință, că producătorii agricoli cari vînd din recoltele acestui an cantități de cereale ce au disponibile pentru trebuințele lor, sînt datorți a plăti impozitul pe cifra de afaceri de 1%, ear contravenienții se vor amenda conform legii. A. Micu, șef perceptor.

Gor și zăpadă s'a lăsat pe întinsul țării. Din cauza aceasta treburile sosesc cu mari înzărieri. Viscolul a rupt pe mai multe linii firele telefonice și telegrafice. Earnă grea s'a coborât și asupra Rusiei, unde în numeroase sate haite de lupi infometați tăbăresc asupra grajdurilor de vite, și chiar asupra caselor omenești.

Pentru stăpînirea lupilor. Consiliul orașului Sibiu anunță că pe terenurile comunelor Cristian, Gurașului, Orlat, Sibiel, Cacova, Săliște, Gales, Tilișca și Gusterița s'a pus otrăvă pentru stăpînirea lupilor. Aceasta se comunică în sensul ordonanței ministeriale cu observare că oamenii, cari vor găsi eventual cadavre de animale, trebuie să le lase pe loc și să facă raport la secția veterinară I. inst. Sibiu, str. Mitropoliei Nr. 2 ușa Nr. 19.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrală. Duminică 11 ajunul Nașterii Domnului la finea sfintei liturghii a predicat pîntele P. Morușca.

Concert al teatrului. Reuniunea meseriașilor români din Sibiu organizează un Concert împreună cu teatrul și joc, în sala mare dela Unicum, Luni, în 1/14 ianuar 1924 (anul-nou) Începutul la 8 ore seara. — Prețul de intrare: 15—40 Lei. Insignii de dans 10 Lei. Bilete se află la Librăria Arhidiecezană și seara la casă. Venitul curat e destinat pentru fondurile cu menire filantropică ale Reuniunii. Contribuiri se primesc cu mulțumită și se chează în zăre. Programul conține: cîntece pentru cor mixt, piesa teatrală *Cuvîntul dat*, într'un act, localizare de H. Petru-Petrescu, și farsa *Conul Leonida*, într'un act, de Carșigale.

Pomul de crăciun în Orfelinat. În ajunul Crăciunului I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae s'a dus la orfelinatul arhidiecezan, unde s'au pregătit micuții orfani momente de bucurie. Un brad înalt pînă în tavan era decorat cu tot felul de bunăstăți pentru micuți. Pe mese întinse erau așezate hîinițe, a bituri și încălziminte. Publicul nici de astădată nu a uitat pe copiii fără părinți. Armata noastră, încălzită de noile simțăminte, a trimis prin pîntele Dăncilă daruri bogate urmînd un început nobil încă din arii trecut. Serbarea s'a început cu cîntările orfanilor. Au declamat și au jucat o piesă naivă în Crăciunul Piticilor. A vorbit directorul Trifa, aducînd mulțumiri binefăcătorilor orfanilor. I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae a adus

aminte publicului, numeroase datorii către urmașii celor ce și-au jertfit viața, pentru ca să putem fi strămutați între aceste nevăstate condiții de viață. Apoi mângâie pe orfani că Tatăl nostru cel ceresc le trimite ființe bune să-ia sub ocrotire și să le stea într'ajutor să crească vrednici de părinții lor. Multumeste aducătorilor de daruri pe seama orfanilor, ear la urmă se împart copiilor jucării, cărțile de rugăciune și hainițe de la Moș Crăciun.

La congresul zionist (ținut luni d. a. în restaurantul Bugi, s'au întrunit cam 15—20 de evrei. Când desbaterile se terminară, s'au ivit câțiva manifestanți protestând împotriva congresului ținut în ziua de Crăciunul nostru. Evreii congresiști s'au adunat în cafeneaua dela «Împăratul Romanilor», de unde au fost provocați de manifestanți să părăsească localul. Evreii au ieșit afară, cu excepția unuia, care după un schimb de vorbe, a fost atins peste nas, — ear poliția a intervenit și l-a făcut scăpat.

Compania teatrală Astra, după întrerupere și pregătire de trei săptămâni, a jucat Sămbătă seara o piesă socială franceză, Bastardul, de Alfred Dourand. Subiectul piesei este atât de banalizat, încât numai artiștii de prima forță i-ar mai putea storce, în cele patru acte, oarecare farmec. Conflictul între friu și tatăl care nu admite ca amanta să devie soția băiatului său, duelul ca mijloc de satisfacție pentru insultă prin o vorbă spusă în momentul de supărare, declarațiile sentimentale despre suferințele mamei greșite și părăsite (care n'o vedem pe scenă), sânt lucruri astăzi decolorate, pe care bunăvoința mare a publicului nostru le poate primi cu oarecare interes la întâia reprezentare; — la o doua și a treia reluare auditorul va străluci, după toată probabilitatea, prin absență. Aici în zădar să apeleză la «naționalismul» sibienilor și la «prestigiul artei și culturii» sau la «hrana sufletească». Pentru a fi exact, trebuie să constatăm că de câte ori au venit trupe dela București, cu protagoniștii scenei române, teatrul Sibiuului a fost totdeauna a rău plin. Se pare că avem un public care cere cam mult dela teatrul românesc. Din punct de vedere al artei (și al moralei) aceasta n'ar fi de osândit. Decât trei reprezentații medicore sau submedicore pe săptămână, mai bine reprezentații puține și valoroase, în care să fie pusă la contribuție și încordarea minții privitorilor.

Contribuție la analiza epocii noastre

Brosură interesantă este broșura tipărită de dl Dr. I. Lemeny din Brașov «Deutschlands Wiedergeburt» (Renașterea Germaniei). Pe 44 de pagini reproduse dl Lemeny o polemică avută cu șef-redactorul ziarului brașovean Kronstädter Zeitung, dl Emil Neugeboren. Dl Lemeny a scris în numitul ziar un articol care a stârnit oarecare sânge rău în unele cercuri germane dela noi. Cu mare dreptate a susținut dl Lemeny, că criza actuală prin care trece Germania, este a se atrăbul în parte spiritului, lipsit de milă, al unui Nietzsche, transplantat în politică. Pasa glorie citate din Gustav Freytag (o pledoarie a scriitorului, pastor german, pentru cruzime în zilele noastre) sânt revotătoare. Ca antiteză pune dl Lemeny pe scriitorul romancier Heinrich Mann, frate cu Thomas Mann, amândoi europeni cari vreau să potolească patimile și cari cer o democratizare a spiritului din Germania, ca singura rețetă ce poate însănătoși statul.

Dl Neugeboren crede că sistemul «Immer feste drul!» (Dă-i la mir, înșel!) al cărui adept înflăcărat este, e singura soluție din grozava stare a germanilor de astăzi. E de părere că acum trebuie să se «urască cu toată ardoarea» «dușmanul».

Ca și când hecatombe de morți (secretarul perpetuu al Asociației de științe morale și politice, dl Lyon Caen, a raportat tocmai, în 12 Octomvrie a. c. despre pierderile de vieți omenești, cauzate de război, și le a evaluat la unsprezece milioane) ca și când cicloanele de durere omenească ar fi fost floare la ureche, — dl Neugeboren crede că e rațional, că este spre binele, poporului dsale să mai întărească patimile. Dl L. îi răspunde respect: Ura n'a fost nici odată sfenic bun! Treziți-vă! Dați puțința ca să revină spiritul unui Schiller și Goethe în mijlocul cetățenilor. Orcât ar apostrofa dl Neugeboren pe dl L. că ar avea puncte de vedere de «fată bătrână fără de convingere» în păreri sale politice — îi poate servi de cinste

dlui L. puterea sa de argumentație. Are un arsenal bun de argumente.

În ajutorul tezei dlui L. stă și o prefață a romancierului H. Mann, om cu vederi largi și cu inimă față de omenire.

În mic ceace se petrece în mare, astăzi, în Europa, se reogindește și în broșura aceasta vrednică de citit și de dat mai departe. — Se găsește la autor, în Brașov, Livada poștei 20, pentru 30 de lei.

Citiți și răspândiți ziarul

Telegraful Român

Nr. 600/1923

(168) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa a III-a Șesuri, protopopiatul Zărandului, se descrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru venitele dela stat.

Cerere se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiterial, ear concurenții cu observarea dispozițiilor reglementare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică.

Brad, la 14 Decemvrie 1923.

Oficiul protopopesc ortodox român al Zărandului.

Pompliu Piso,
protopop.

Nr. 429/1923

(167) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Folt, protopresbiteratul Geagiu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Venitele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat, casă parohială, 7 jug. porțiune canonică, o zi de clacă dela fiecare familie și sticle obișnuite.

Concurenții își vor înainta cererile înscrise conform normelor în vigoare, subsemnatului și pe lângă observarea dispozițiilor reglementare se vor prezenta în parohie spre a se face cunoscuți poporului credincios.

Geagiu, la 29 Nov. 1923.

Oficiul protopresbiterial în înțelegere cu comitetul parohial.

V. Goron
protopop

Nr. 605/1923 protop.

(169) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III. Proștea, protopopiatul Agnietel, în baza ordinului consistorial dela 28 Noemvrie 1923 Nr. 9808 Bis, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele datorite în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cerere de concurs înscrise cu documentele necesare să se înainteze subscrisului în termenul sus indicat.

Concurenții după prealabila încuviințare a protopresbiterului, care va da și informații mai detaliate, să se prezente în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică din parohie spre a cânta și predica, eventual a și celebra.

Agnietel, 19 Decemvrie 1923.

În înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Munteanu
protopop.

Nr. 438/923

(166) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Dobârca, protopresbiteratul Mercurea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt venitele din coala B. 9 jug. 581 □ porție canonică și combustibilul necesar dela comuna politică.

Doritorii de-a ocupa acest post de paroh să-și înainteze cererile concursuale înscrise conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc în termenul indicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 22 Noemvrie 1923.

Oficiul protopopesc ort-rom., în înțelegere cu comitetul parohial.

Avr. S. Pecurariu
protopop

Luaiți și citiți

Calendarul Bunului Creștin!

Prăvălia românească
de manufactură și mărfuri mărunt
VASILIE HOZA

Sibiu, Piața Huet Nr. 6, Sibiu

(fost Grandmagasin)

Au sosit: mărfuri de toamnă, barcheturi, basmale de lână, sfetere de lână pentru bărbați, femei și copii, pânzeri, satenuri cu flori pentru cuptușeli, tot felul de stoffe și mărfuri mărunt, ce aparțin branșei de manufactură — cu prețurile cele mai solide

Haine bisericiești și prapori
din cele mai bune materii, în toate colorile
(155) Prețuri foarte convenabile! 2—2

La Librăria Arhidiecezană în Sibiu, se mai află de vânzare

Noul Testament (cu litere drile)

de

Andrei baron de Șaguna

Prețuri: crudu Lei 4—, broșat Lei 6—, plus porto postal Lei 2—.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare

Părți alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale
Dnii Ioan Mețianu, arhiepiscop și mitropolit.
Prețul legat 25 Lei plus porto postal 5 Lei

La Librăria Arhidiecezană
în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

◆ legate și broșate ◆

pentru parohii, bănci, oficii și particulari cu
— prețuri moderate —

Biblioteca Universală

una dintre cele mai de seamă Biblioteci
apărute până acum la noi

Nr. 1 apărut 85 ◆ Prețul unui Nr. 1 Leu

Lumea copiilor

revistă săptămânală pentru copii, bine
redactată, cu ilustrații colorate și instructive

— Prețul unui Nr. 3 Lei —